

Er zijn zo'n 40.000 coaches in Nederland. Ze schrijven het ene na het andere boek. Maar wat hebben we eraan?

MARIEKE VAN TWILLERT

In de twaalf jaar dat Judith Webber (37) bij twaalf verschillende bedrijven werkte als adviseur human resources, voelde ze zich na verloop van – steeds kortere – tijd steeds niet op haar plek. „Overall moest ik me aanpassen, iets van mezelf achterhouden of onbenut laten, wat ik zonde vond. Het was een van de drijfveren om voor mezelf te beginnen”, schrijft ze in *Kies en ze kiezen jou – een praktische gids om pure keuzes te maken*.

Voor zichzelf beginnen betekende voor Judith Webber: het roer om. Sinds 2008 is ze coach, trainer, spreker én auteur. *Kies en ze kiezen jou* is haar tweede coachboek, na *Laat jezelf zien* (eerste oplage van 2.500 uiterverkocht, naar schatting in totaal 5.000 verkocht). Het tweede boek werd afgelopen maandag nummer drie bij de verkiezing van het Coachboek van 2012, een publieksprijs die dit jaar voor het eerst werd georganiseerd door de Nederlandse Orde van Beroepscoaches (Nobco). Via de site brachten 8.879 fans hun stem uit.

Opvallend is dat 'doe-het-zelf'-boeken tot de populairste coachboeken horen, zo blijkt uit de ranglijst. Het is het type boek dat tot doel heeft de lezer naar zelfinzicht te leiden. Wie de instructies volgt, stap voor stap, bereikt zomaar een succesvol leven, vindt balans tussen werk en gezin, of leert te luisteren naar zichzelf.

Het viel de Nobco, de organisatie van coaches, op dat met name de boeken die helpen jezelf beter te presenteren, in trek zijn. De Nobco wijt dat aan de crisis. „De populariteit van dit soort boeken past in deze tijd”, zegt woordvoerder Alexander Waringa. „In tijden van economische crisis geven mensen relatief meer geld uit aan uiterlijk. Dat noemen we het 'lipstick-effect'; ook in sombere economische tijden zullen vrouwen luxe spullen kopen, zoals dure lippenstift. Het uiterlijk is belangrijk, jezelf presenteren ook.”

Coachboeken in het algemeen mogen zich verheugen in toenemende belangstelling, zegt uitgever Eline Crijns van uitgeverij Boom Nelissen, die gespecialiseerd is in dit soort boeken. Hun jaarlijkse uitgave *De Coachingskalender* is een topper, met tienduizenden exemplaren per jaar. „Het genre is groeiend, want het aantal coaches groeit.”

Niemand weet hoeveel coaches er precies zijn in Nederland, behalve dat het er 'veel' zijn. Het beroep van coach is – anders dan bijvoorbeeld notaris of psychotherapeut – een vrij beroep. Iedereen die dat wil, kan een bordje met die titel naast de deur spijkeren. Het aantal van 40.000 coaches is de meest recente schatting, uit 2011, van de beroepsverenigingen Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching (LVSC) en de Nobco. Het aanbod aan coaches overstijgt de vraag inmiddels flink, constateert het *Tijdschrift voor Coaching*. „Het is bijna zover dat de ene helft van Nederland de andere helft coacht”, zegt Crijns.

De coach is vaak een zzp'er, die zelfstandig of in combinatie met een baan een coachpraktijk heeft, zo blijkt onder meer uit het onderzoek van de beroepsverenigingen. Eén van de redenen die coaches opgeven voor de combinatie baan en zelfstandig ondernemerschap, is dat de praktijk

alleen niet voldoende inkomsten oplevert. Ze moeten, meer dan voorheen, hun best doen om aan voldoende werk te komen.

„Door het grote aandeel niet-opgeleide coaches is de titel een beetje besmet geraakt”, zegt Jeroen Meijnen van coachingsbureau Talentbouwers. Meijnen noemt zich wel coach, maar vertelt liever dat hij psychologie heeft gestudeerd en een erkende opleiding tot coach heeft gevolgd. Meijnen is twee jaar geleden gestart als coach, na een loopbaan als manager bij Delta Lloyd. Nu zoekt hij naar talenten van mensen. „In plaats van dat je kijkt naar wat er mis is, kijk je naar wat je goed kunt – en hoe je die talenten kunt verbeteren.”

Coaches zijn overal. Organisaties en bedrijven voegen coaches toe aan hun managementteam, huren coaches in voor 'veranderingstrajecten' of nemen de eis 'coachend vermogen' op in het functieprofiel voor de nieuwe directeur. „Er wordt in het bedrijfsleven in toenemende mate belang gehecht aan empathie en gevoelsleven”, stelt consultant en executive coach Marieke van der Giessen vast. Aanvankelijk werd vooral de top van het management gecoacht, nu geldt het voor alle lagen. „Leidinggevers sturen erop aan dat werknemers zichzelf beter leren kennen.” Van der Giessen werkte voorheen bij leiderschapscentrum De Baak en begon onlangs voor zichzelf. Ze werkt met name met dertigers. „Bij die groep gaat het vaak om autonomie. Zij leren in contact met anderen om voor zichzelf op te komen.”

Er zijn talloze soorten coaches, variërend van de organisatieadviseur tot de meer spiritueel ingestelde trainer. En zoveel verschillende coaches als er zijn, zoveel verschillende coachboeken verschijnen er. Hoeveel dat er

EEN HELEBOEL COACHES

- Twee op de drie coaches zijn vrouw, tussen de 40 en 60 jaar (75 procent), hoogopgeleid (98 procent) – en veel (45 procent) kunnen niet rondkomen van hun inkomsten als coach. Dat meldde het *Tijdschrift voor Coaching* vorig jaar op basis van een enquête onder 2.200 lezers.

- Ongeveer de helft van de coaches werkt als zzp'er, van hen heeft bijna 80 procent daarnaast een deeltijdbaan in loondienst.

- Van de ongeveer 40.000 mensen die actief zijn als coach is de helft gevestigd in de Randstad.

- Eigenlijk zijn er te veel coaches, concludeerde het vakblad. „De markt is verzadigd.”

- Wat niet wil zeggen dat een carrière als coach onmogelijk is. Wie zich specialiseert in een niche (een regio, een bepaalde beroepsgroep) opzoekt, maakt een gereede kans het te raddan.

- Daarbij helpt het om gecrediteerd te zijn, een degelijke opleiding te hebben en vaardig te zijn met sociale media.

zijn, is lastig te zeggen, ook al omdat deze boeken steeds vaker in eigen beheer worden uitgebracht.

Dat zouden sommigen overigens beter niet moeten doen. Coachboeken die niet langs de strenge redacteur van een uitgeverij zijn gegaan, zijn vaak taal om te lezen. „Slecht geschreven, taalfouten, tenenkrommende zinnen”, somt uitgever Crijns op. „Langdradig, veel tekst. En omslachtig”, voegt coach Van der Giessen toe. „Je bent er al snel klaar mee”, zegt Meijnen. „Een zelfgeschreven e-book, zoals sommigen op hun site zetten, ga ik al helemaal niet downloaden.”

Niettemin zullen er nog veel coachboeken verschijnen, bestemd voor zowel coaches als gecoachten. „Het is natuurlijk ook goed voor de naam bekendheid. Wie als coach voor zichzelf begint, krijgt het advies na verloop van tijd een boek te schrijven. Dat is goed voor de pr”, zegt Jeroen Meijnen.

Anderen hebben een bescheiden zendingsdrang. „Vaak zijn coaches nogal praktisch ingesteld”, zegt Janet Rienties, hoofdredacteur van het *Tijdschrift voor Coaching*. „Ze willen wat dóen. Ze schrijven een boek omdat ze iets hebben doorleefd (zoals: 'Hoe ga je om met de depressie van een naaste') Of ze zijn zo enthousiast over hun eigen methode dat ze die willen delen.”

Maurice Oosterhof (54), schrijver van het winnende Coachboek van 2012, heeft negen jaar aan een boek gewerkt waarin hij zijn gedachtegoed neerzet. „Het is een handreiking naar mensen die thuis op de bank zitten.” Oftewel, mensen die niet uit zichzelf bij een coach aankloppen. Hij heeft met *Spoorzoeken, leven is mensenwerk* zijn methode opgeschreven, vanuit vijftendertig jaar praktijkervaring als coach. „De opzet van dit boek is om mensen te helpen”, zegt Oosterhof. „Ik heb een ongeloflijke emotionele drive.” Uiteindelijk hoopt hij „op een lege praktijk”. Niet omdat hij geen klanten meer wil ontvangen, maar omdat het dan niet langer nodig is.

Ook Judith Webber heeft een hoger doel. „Er zijn mensen die geen tijd of geen geld over hebben om naar een coach te gaan, die kun je met een boek bereiken.” Natuurlijk, erkent ze, het is fijn als haar boek wordt verkocht. „Meer boeken, meer publiciteit, workshops en lezingen.” Vanaf het moment dat ze hoorde dat haar boek genomineerd werd, heeft ze haar netwerk ingezet via Facebook, LinkedIn en Twitter – ze heeft ruim 7.000 volgers. „Maar mijn echte missie is om mensen te inspireren om vanuit puurheid te leven en ondernemen.”

De vraag die rest is: helpt het lezen van zo'n boek? Judith Webber vindt van wel: „Je zet iets in gang. Voor sommigen is dat genoeg, anderen zullen meer willen, bijvoorbeeld een workshop of één-op-ééncoaching.”

Coach Jeroen Meijnen denkt dat het lezen van een coachboek „alleen werkt als je al weet wat je wilt bereiken. Dan is het een handig hulpmiddel. In dat geval kun je een doel stellen en in het boek lezen hoe je dat kunt bereiken.” Lastiger is het, zegt Meijnen, „als je niet weet wat je wilt. Je hebt een gevoel dat je niet op je plaats bent op je werk, dat je iets anders wilt met je leven – maar wat? Een boek alleen is dan onvoldoende om die onrust aan te pakken. Een boek kan je niet vertellen in welke richting je moet zoeken. Samen met een coach lukt dat beter.”

Marieke van der Giessen: „Veel mensen hebben de drang om te willen snappen waarom ze doen wat ze doen. Daarom lezen ze zo'n boek. Daarna begrijpen ze zichzelf iets beter. En dan? Veel mensen vergeten de stap erna. Met het lezen van dat boek is je leven nog niet veranderd. Daarvoor moet je van de bank af en aan de slag.”